

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทย ส่งผลให้สังคมไทยได้รับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ถึงกับทำให้ประชาชนปรับตัวไม่ทันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงเกิดปัญหามากมาย ทำให้ทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องหาแนวทางแก้ไขอย่างเร่งด่วนและสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่สำคัญในการแก้ไขปัญหา ก็คือ การให้การศึกษาแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงเท่าเทียม กันและมีประสิทธิภาพ เพื่อต้องการสร้างคนไทยให้มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมือ อย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก

ในปัจจุบันและอนาคต สังคมมนุษย์จะเป็นสังคมที่ตั้งอยู่บนฐานความรู้ ความรู้และเทคโนโลยีจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ จึงต้องส่งเสริมความรู้ความสามารถให้กับประชากรอย่างเต็มที่และให้มีคุณภาพ ทั้งนี้รัฐจะต้องพยายามทำให้ทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ เพื่อให้เกิดพลังชุมชนที่เข้มแข็งเป็นฐานมั่นคงที่สำคัญของสังคมที่มีเสถียรภาพต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2547 : 5)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 5 ว่าด้วย แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 81 ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 33 บัญญัติให้สภาการศึกษาจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยนำเศรษฐกิจพอเพียงและบูรณาการเชื่อมโยงเป็นกระบวนการโดยรวมที่ “คน” เป็นศูนย์กลางของ

การพัฒนา ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนมีคุณภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม และมุ่งไปสู่การอยู่ดีมีสุขของคนไทยทั้งปวง คือพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ ทั้งสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาประเทศอย่างมีคุณภาพในระยะต่อไปนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างสภาพการณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพและขีดความสามารถของคนส่วนใหญ่ของประเทศ โดยยึดถือหรือเน้นหลักการ “พัฒนาโดยประชาชนด้วยระบบการบริหารและการจัดการที่ดี” ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมมีส่วนร่วมใจ ในการกำหนดและตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับตนเองและชุมชนท้องถิ่น การสนับสนุนให้สังคมทุกส่วนและทุกระดับได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพและสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อความสำเร็จในการปฏิบัติซึ่งจะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง อันเป็นฐานมั่นคงในการพัฒนาประเทศอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนต่อไป

การศึกษาของประเทศไทยยังคงเป็นประเด็นที่น่าห่วงใยยิ่ง เพราะแม้หน่วยงานของรัฐ จะเป็นหน่วยงานหลักในการจัดให้บริการด้านการศึกษาใน พ.ศ. 2543 มีจำนวนโรงเรียนและสถานศึกษารวมทั้งสิ้นถึง 58,891 แห่ง แต่ยังไม่สามารถให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนในวัยเรียน อายุ 3-21 ปี (ประมาณ 19.2 ล้านคน) ได้อย่างทั่วถึง ยังมีอีกถึง 5.2 ล้านคน ที่ยังไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในระบบ (สนอง ศิริกุลวัฒนา และคณะ. 2548 : 20)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้สรุปผลการประเมินในภาพรวม 6 ปี กับการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งได้ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าการปฏิรูปการศึกษา เนื่องในวาระครบรอบ 6 ปีของการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เสนอสาระสำคัญบางประการในประเด็นการปฏิรูปการเรียนรู้ มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ ในระยะ 6 ปีของการปฏิรูปการศึกษามีแนวโน้มว่าผู้เรียนมีความสุขในการเรียนมากขึ้นด้วยระบบการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป มีการเรียนรู้นอกห้องเรียน เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การฝึกปฏิบัติจริง ฯลฯ แต่ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการในวิชาหลักๆ โดยเฉพาะด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ยังอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงทักษะ

ด้านการคิดวิเคราะห์เป็นประเด็นที่ต้องเร่งให้เกิดขึ้นโดยเร็ว (สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา. 2548 : 6)

ปัญหาวิกฤตเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของไทย ซึ่งมีผลมาจกการพัฒนาที่ขาด
ความสมดุล โดยมุ่งสร้างความเจริญทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคคลและสังคม
ปรับตัวตามไม่ทัน การผลิตที่เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้ธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงจนขาดแคลน การพัฒนาที่สมดุลนั้น ต้องคำนึงทั้งด้านเศรษฐกิจ
สังคม การเมือง และการศึกษา ที่จะเอื้อต่อกันและควบคู่กันไป ดังนั้นผลการพัฒนาที่ผ่านมา
จึงกระทบต่อการจัดการศึกษา ซึ่งพบประเด็นที่วิกฤตที่ต้องเร่งรีบแก้ไข ดังนี้ ความขาดแคลน
การวิจัยและการพัฒนาที่จะสร้างและพัฒนาฐานความรู้และการเรียนรู้ของประเทศ การให้
บริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่สามารถสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมในการเข้า
รับบริการการศึกษา ได้อย่างทั่วถึง การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียน
การสอนและกระจายความรู้สู่สถานศึกษา ชุมชน และสังคมไทยยังทำได้ไม่มากเท่าที่ควร
มีปัญหาการขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านสื่อทุกประเภท ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่และกลุ่ม
ประชากรทั่วประเทศ คุณภาพการศึกษาของไทยมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับ
มาตรฐานการศึกษาของประเทศในระดับเดียวกัน เด็กและเยาวชนไทยยังไม่ได้รับการพัฒนา
เต็มตามศักยภาพ ความสามารถทางวิชาการ โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา
และคอมพิวเตอร์ ยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความด้อย
คุณภาพมีเหตุปัจจัยมาจากความบกพร่องและความด้อยคุณภาพของปัจจัยการผลิตครู หลักสูตร
วิธีการเรียนการสอน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ขาดระบบ
การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและ
ผู้ปกครองนักเรียน แม้ครูและบุคลากรทางการศึกษา จะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพ
และมาตรฐานการศึกษาแต่วิชาชีพครูไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร สถานภาพและภาพลักษณ์
ครูตกต่ำในสายตาของสังคมขาดการสนับสนุนและส่งเสริม การผลิตครู และการพัฒนา
บุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจพฤติกรรมกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อช่วยพัฒนา
การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ กระบวนการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ยังขาด
การบูรณาการระหว่างความรู้ความเข้าใจวิชาสามัญกับด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม
การเรียนการสอนจึงอยู่ในลักษณะแยกออกจากวิถีชีวิตที่แท้จริงที่มนุษย์พึงเรียนรู้ด้วยระบบ
ของความรู้คู่คุณธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทรงคุณค่า ถูกละเลยผู้ทรงภูมิปัญญาไม่ได้รับ
การดูแลและยกย่องจากสังคม (สนอง ศิริกุลวัฒนา และคณะ. 2548 : 30-35)

ขณะเดียวกันหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาไว้ เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ : 2545 : 4)

1. เป็นการศึกษาเพื่อเอกภาพภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความ เป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

ในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุตามหลักการและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้ตระหนักในภารกิจที่รับผิดชอบ จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2548 ขึ้น เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์สำคัญในการดำเนินการ คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และมุ่งสู่ระดับสากลบนพื้นฐานภูมิปัญญาไทยส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถให้บริการทางการ ศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความเสมอภาคในโอกาสเข้าถึงการบริการทางการศึกษา และสร้างความเป็นเลิศทางการบริหารจัดการ และในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2548 นั้น ได้วางกรอบการพัฒนาไว้ในวิสัยทัศน์ และพันธกิจไว้อย่างชัดเจน โดยการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ เป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จ ซึ่งการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2548 ครั้งนี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ทั้งหมด 8 ยุทธศาสตร์ ครอบคลุมภารกิจที่รับผิดชอบและมุ่งหวังให้การพัฒนาเป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้จัดทำแผนปฏิบัติการตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ โดยให้โรงเรียนนำเอานโยบายสู่การปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผล ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะทราบ สภาพ การบริหารจัดการกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนหรือสถานศึกษาตามมาตรการของ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า ได้ประสบผลสำเร็จ มากน้อย เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง เพื่อประเมินตนเองและ เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ตามยุทธศาสตร์ ที่ 3 การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วสรุป วิเคราะห์ นำเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการพัฒนาผู้บริหาร ครูผู้สอน พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขอย่างแท้จริงต่อไป

จากสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีภาระหน้าที่ในการควบคุม กำกับ ติดตาม การจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรและแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้มีประสิทธิภาพ จึงได้ทำวิจัยนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา เฉพาะกรณีอำเภอวาปีปทุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์การปฏิรูป การเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ โรงเรียน และครู ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เฉพาะกรณีอำเภอวาปีปทุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา เฉพาะกรณีอำเภอวาปีปทุม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับปฏิบัติการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการโรงเรียน และครูสายปฏิบัติการสอน มีระดับปฏิบัติการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ตั้งแต่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2548 ถึง 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2549

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้มาตรการตามยุทธศาสตร์ที่ 3 การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ใน 4 มาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 1 จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรการที่ 2 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้เอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรการที่ 3 ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน

มาตรการที่ 4 มีการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ตามแผนภูมิ 1 ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภูมิที่ 1 การดำเนินการศึกษาวิจัยตามยุทธศาสตร์และมาตรการการปฏิรูปการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 : 2548

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ โรงเรียน และครูปฏิบัติการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของอำเภอวาปีปทุม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 71 โรงเรียน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 71 คน ครูวิชาการโรงเรียน ๆ ละ 1 คน จำนวน 71 คน และครูสายปฏิบัติการสอน จำนวน 664 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 806 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการของโรงเรียน และครูสายปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของอำเภอวาปีปทุม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยอาศัยเกณฑ์ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and morgan) (สมศักดิ์ คำศรี. 2548 : 35) แบ่งออกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 คน ครูวิชาการ ของโรงเรียน จำนวน 60 คน ครูสายปฏิบัติการสอน จำนวน 120 คน รวมทั้งสิ้น 240 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการของโรงเรียน และครูปฏิบัติการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอวาปีปทุม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกเป็น 3 ประเภท คือ

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.2 ครูวิชาการโรงเรียน

2.1.3 ครูปฏิบัติการสอน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ มาตรการตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยมีมาตรการทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้

2.2.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.2 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเอื้อต่อการเรียนรู้

2.2.3 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน

2.2.4 ประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ค่านิยมศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการจัดการศึกษา หมายถึง ระดับปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้มอบหมายให้สถานศึกษา ในสังกัดนำไปปฏิบัติ ในปีการศึกษา 2548 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ที่ 3 การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพและ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2. การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและปฏิบัติจริงด้วยตนเองตามมาตรการของ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2548 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

3. มาตรการการปฏิรูปการเรียนรู้ หมายถึง ระดับ เกณฑ์และวิธีการที่จะปรับเข้าไปสู่ ผลสำเร็จของยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2548 ของเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ใน 4 มาตรการ ดังนี้

3.1 จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างหลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเอง

3.2 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง การจัดและ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลายครอบคลุมสาระการเรียนรู้ และให้เพียงพอต่อความต้องการ ของผู้เรียนที่จะศึกษาค้นคว้าและฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

3.3 ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำ หลักสูตรกิจกรรมการเรียนรู้หรือให้การสนับสนุนสื่อวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ และร่วมเป็น วิทยากรให้ความรู้แก่ผู้เรียน

3.4 มีการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริงหรือตามผลงานของผู้เรียน ด้วยวิธีการวัดและ ประเมินผลอย่าง หลากหลาย เพื่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

4. สถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 หมายถึง เฉพาะสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอวาปีปทุม ที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 1-2

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการสถานศึกษา เฉพาะสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอวาปีปทุม ที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

6. ครูวิชาการ โรงเรียน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการหรือหัวหน้าหมวด/หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานวิชาการ ของโรงเรียน เฉพาะสถานศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของอำเภอวาปีปทุม ที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 1-2

7. ครูสายปฏิบัติการสอน หมายถึง ผู้ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการครูในสถานศึกษา ของอำเภอวาปีปทุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 และเป็นผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และช่วงชั้นที่ 2 เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548

8. ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอวาปีปทุม หมายถึง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกเอากลุ่มตัวอย่าง เฉพาะสถานศึกษาที่อยู่ในอำเภอวาปีปทุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลสารสนเทศการจัดการศึกษาดมยยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. ได้ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาดมยยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

3. เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารและการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษา